

02/02/2023 (12u30-17u00 in UZ Gent)

Aanwezig:

- Procesbegeleiders: Geert Dieltjens, Lusha Zoet, Rachel Cachemir, Ruth Sederel, Carine Meers, Bernard Ardenois, Karin De Bevere, Diane Van Cleynenbreugel, Eddy Robbens, Patricia Vandenbulcke, Iris Eggermont, Marie Declerck.
- Nieuwe procesbegeleiders: Marie-Josée Weyns, Pauline Van den Heuvel, Anton Vanlouwe, Laura Vereecken
- Gezonde Mond en externen: Joke Duyck, Pauline Devos, Karen Godfrin, Luc De Visschere, Ellen Palmers, Emilie Schoebrechts (doctoraat KUL), Lynn Janssens (doctoraat UGent), Delphine Verbeke (master KUL), Martine Van Vlierberghe (lector Arteveldehogeschool).

Verontschuldigd:

- Dieter Cloet, Alexia Van Lierde, Margot Vanoosthuysse, Martine Devos, Jean-Marie Van der Linden, Eline Vermeulen, Eline Van Loke
- Nieuwe procesbegeleiders: Agnes Van Passen, Marie-Claire Smeuninckx, Cristina Sbarcea.

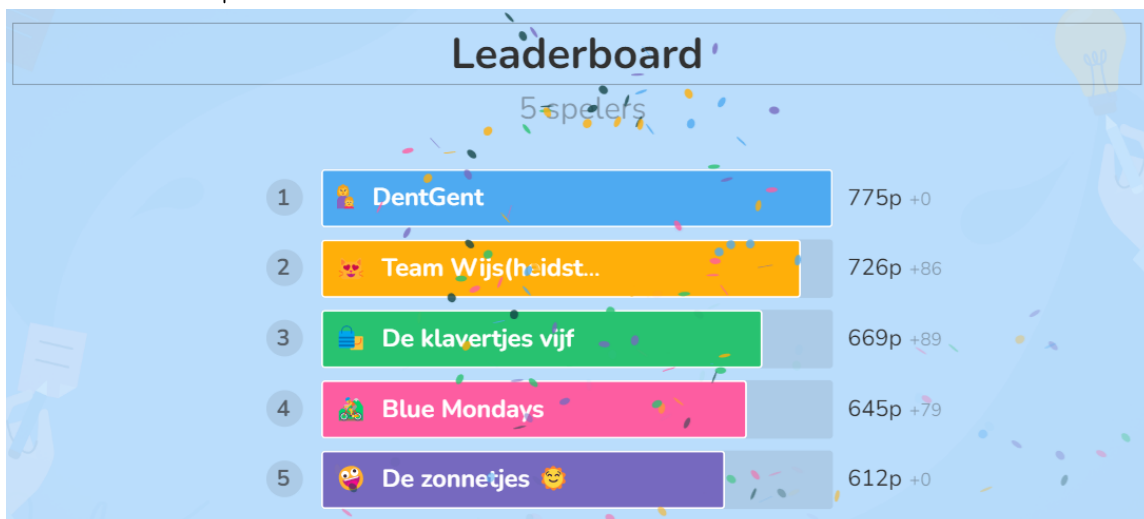
Een dubbele peer review werd aangevraagd voor de aanwezige tandartsen. Mondhygiënisten kunnen op vraag een aanwezigheidsattest verkrijgen.

Lunch & welkom

Deel 1: Stand van zaken project en quiz

De update van De Mondzorglijn en project Procesbegeleiding, alsook de antwoorden op de quizvragen werden in de sprekersnotities opgenomen in de [bijhorende PPT](#).

Het werd een spannende race. Proficiat aan de winnaars!

Deel 2: voorstelling nieuwe materialen

De volgende nieuwe materialen werden toegelicht:

- Adviezen verzorging gebitsprothese en andere structuren in de mond als aanvulling op de algemene basisadviezen mondgezondheid.
- Inspirerende praktijkvoorbeeldenpagina
- Folder 'Met een gezonde mond naar uw nieuw verblijf'
- Aangepaste poetskaarten
- Gezonde Mondkoffer met uitbreidingspakketten

Zie bijhorende [PowerPoint presentatie \(PPT\)](#).

De PBs werden gevraagd naar ideeën/feedback (wat heeft PB/WZC nodig?). Enkele PBs dropten daarom enkele suggesties in de 'ideeënbuis' voor Gezonde Mond:

- "Materiaal om met de familie te communiceren, zoals een korte opleiding voorzien met praktische uitleg specifiek voor familieleden (over generaties heen)"
- "Een mobiele behandelunit te huur vanuit Gezonde Mond voor WZC/andere zorgvoorzieningen (geen grote kost voor de WZC en tandartsen dan sneller bereid om te komen)"
- "De opleiding aan het mondzorgteam is te uitgebreid om achteraf naar terug te grijpen. Graag een verkorte versie of een overzicht maken van de opleiding in een A4-formaat (ifv train-the-trainer opleidingen)"
- "Bestaat er een PDF van theoretische opleiding? WZC vragen daar frequent naar."
- "Het IPM voorzien van een tekstbalk waar een opmerking kan worden opgeschreven."

Deel 3: interactief gedeelte

Feedback vanuit intervisie WZCs

Op 20/10/2022 vond de intervisie voor deelnemende WZCs plaats. Uit deze intervisie haalden we een 5-tal inzichten om terug te koppelen aan de PBs. De aanwezige PBs werden verdeeld in groepjes en per tafel geplaatst. Op elke tafel lag een A3-blad met daarop centraal een statement van de WZCs. Groepjes kregen de opdracht om binnen enkele minuten [bijkomende inzichten mbt de stelling](#) vanuit het oogpunt van de PB neer te schrijven. Er lag op elke tafel telkens een enveloppe met daarin een aantal richtinggevende vraagjes om het groepsgesprek in goede banen te leiden.

1. De MZC (mondzorgcoördinator) is gemotiveerd, maar het is een uitdaging om collega's mee te krijgen.

Feedback PBs: ja, komt vaak voor. Er kunnen meerdere redenen zijn:

- o MZC kan gemotiveerd zijn, maar kan anderen niet enthousiasmeren. De leiderschapsstijl van de MZC is belangrijk.
- o Tijdsdruk of andere omstandigheden (bv. ziekte).
- o Hangt ook vaak samen met motivatie van de hoofdverpleegkundige van de afdeling.
- o Participatie van het management/directie in het MZT helpen.
- o Er wordt opgemerkt dat verpleegkundigen een grotere impact hebben dan zorgkundigen.

2. Via de familieraad zijn bewoners en familieleden beter op de hoogte m.b.t. het tandartsbezoek.

Feedback PBs: wordt als nuttig ervaren, zeker een meerwaarde (opgelet: dit is een taak van het mondzorgteam):

- Alternatieven om familie te betrekken: intake/opname, bewonerbesprekingen, huiskamergesprekken, familie avonden, kick off event,... = structureel aanpakken is belangrijk!
- Bereik: familieleden worden betrokken, want er is mandaat/goedkeuring nodig van de familie voor eventuele behandelingen, MAAR:
 - WZCs gaan er soms van uit dat er op familie geen beroep kan gedaan worden. Bovendien heeft niet iedere bewoner familie.
 - Lage respons op familieraden/bijeenkomsten: de familieleden die er niet zijn, hebben juist nog meer de informatie m.b.t. mondzorg nodig
- Ook ikv andere doelstellingen worden familieleden betrokken:
 - Om de dagelijkse mondhygiëne te optimaliseren (een aantal individueel mondzorgplannen (IPM's) worden samen met de familie ingevuld, waarbij info werd gegeven).
 - Om het project voor te stellen (kick off)
 - Om gegevens te verzamelen bij opname/intake (belangrijk dat thema mondgezondheid aan bod komt, waarbij gevraagd wordt naar het laatste tandartsbezoek)

3. Er zijn weinig tandartsen/mondhygiënisten met mobiele units

Feedback PBs: er is nood aan structureel kader en wetgeving rond mobiele mondzorg:

- Momenteel wachtlijsten van 1 jaar voor de samenwerking met mobiele teams.
- Stoelen van de mobiele unit niet aangepast aan de noden van de bewoner.
- Bedenkingen bij de mankracht:
 - Tandartsen in pensioen zouden wellicht bereid zijn om met mobiele units te werken.
 - Mondhygiënisten zouden onafhankelijk van tandartsen moeten kunnen werken.
- Veel vragen rond hoe de financiering er kan uitzien: een budget per WZC? Nomenclatuurcodes voor zorg bij kwetsbare groepen? Materiaal?
- Er werd gebrainstormd over welk materiaal is minimaal nodig:
 - Stoel
 - Reinigingstoestel
 - Aspiratietoestel

4. Personeelsverloop komt vaak voor

Feedback PBs: impact op de werking = groot! (zou goed zijn dat dit als een vast punt in de implementatieprocedure wordt opgenomen).

- Impact op de werking:
 - kennis, inzet en vaardigheden gaan verloren

- project komt on hold te staan
- is een stap terug in de implementatie
- o Tubbe-model (iedereen in huis wordt breed opgeleid, dit model laat personeelsleden toe uit hun rol stappen. Dit helpt hen om ook andere rollen in te nemen (bij tekorten), maar ook om andere vaardigheden en talenten in te zetten).
- o Hoe doorstroom van informatie:
 - vnl. mondzorgcoördinator
 - centrale opslag van alle documentatie
- o Brainstorm: rol van de PB?
 - Directie aanspreken om MZT voltallig te houden
 - Blijven motiveren, contact houden
 - Opleiding kan herhaald worden (maar verantwoordelijkheid moet bij MZC, MZT, management blijven. PB kan wel bijstaan opvolgen en informatie geven) → Train-the trainer opleidingen zijn essentieel en tegelijkertijd ook moeilijk onderdeel voor MZT.

5. Het invullen van de IPM's (individueel preventief mondzorgplan) zorgde ervoor dat zorgverleners minder schroom ervaren om in de mond te kijken.

Tegenstrijdige feedback vanuit PB's.

++

- o Screening wordt steeds meer en meer een gewoonte = oefening baart kunst!
- o Er is besef van het belang aan screening.
- o MZT is vaak enthousiast over de oefening tijdens de praktische opleiding.
- o Schema van de mond helpt om na te gaan hoe de mond eruit ziet.
- o In het begin wordt het als veel gezien, maar eens ze erin komen, is het behapbaar.

--

- o De schaamte blijft.
- o IPM wordt als te uitgebreid en moeilijk ervaren door de doelgroep.
- o Wordt vaak ingevuld door hoofdverpleegkundige, maar dan minder effect op andere zorgverleners.
- o Verschillende versies in het bewonersdossier.
- o Kan dit in het elektronisch zorgdossier geïntegreerd worden? (elk zorgprogramma afzonderlijk, WZCs dienen dit bij de IT van het programma te bekijken.)

De volledig aangevulde A3 fiches kan je terugvinden in de [bijhorende PPT](#).

Pauze: pannenkoeken op lichtmis!

Wist je dat... De ronde, goudkleurige pannenkoeken de zon symboliseren, ofwel bijna het einde van de winter!

Tijdens de pauze werden posters opgehangen met verschillende quotes van de PBs. Elke deelnemer kreeg 3 stickers om naast/rond quotes te plakken. De stickers geven een bepaalde 'waarde' aan de quote, doordat PBs zich erin herkennen of omdat ze de quote interessant vinden om verder in een groepsdiscussie uit te spitten. De quotes met de meeste stickers worden in dit verslag aangeduid met ().

Feedback vanuit PBs (quotes kwaliteitsverslagen)

Er hingen 6 posters verspreid over de zaal met daarop 1 thema en meerdere bijhorende quotes. De quotes komen uit de kwaliteitsverslagen van de PBs. Deelnemers kregen nu naast de stickers ook 3 post-its. PBs konden met elkaar de verschillende thema's bediscussiëren en bedenkingen en aanvullingen op de post-its neerschrijven (in verslag [blauwe kleur](#)).

1. thema: **de mate van betrokkenheid van de procesbegeleider**
quotes:
 - o 'het is moeilijk om de verantwoordelijkheid bij het team te leggen'
 - o 'het team heeft sturing nodig'.
 - o 'Ik controleer de dagelijkse mondzorg op de werkvloer van enkele afdelingen'. ([dit kan, maar is geen kerntaak van de PB](#))
 - o 'één afdeling hinkt achterop. Het is niet duidelijk of ik als PB hierin kan faciliteren?'
 - o [Belangrijk om de hoofdverpleegkundige mee te hebben.](#)
 - o [Met praten kunnen we veel oplossen.](#)

- o Waar heeft het team steun nodig? De PB als steun.
- o Teams moeten ook zelfsturend zijn.

2. Thema: het stappenplan dient als leidraad

Quotes:

-
 - o 'het draaiboek is goed om er op terug te vallen, maar in de praktijk is er nood aan een individuele aanpak'
 - o 'het valt voor mij nog wel te bekijken of alle stappen/opdrachten in de vooropgestelde tijdslijn en sequentie dienen opgenomen te worden'
 - o 'Het stappenplan wordt door de MZC beschouwd als een mooi en goed uitgewerkt concept, ze hebben vertrouwen in het verdere verloop'.
 - o Hoe meer strikt wordt vastgehouden aan het stappenplan, hoe minder de WZCs dit appreciëren. WZCs staan onder tijdsdruk. Flexibiliteit is noodzakelijk. Eigen aanpak nodig.
 - o Draaiboek werd opgesteld in pre-corona tijd, toen had men niet iets meer tijd/ruimte. Worden er te veel uren verwacht van de MZC en te veel ingerekend voor de tussenkomst van de PB?
-
 - o Het stappenplan is heel goed en een prima hou vast om samen met het WZC op hun tempo het traject af te leggen.
 - o Ik zou de tijdslijn laten vallen.
 - o Sommige stappen duren in het ene WZC langer dan het andere WZC.
 - o Wel handig om een richttempo te hebben.

3. Thema: motivatie achterhalen

Quotes:

- o 'het is niet evident om te achterhalen hoe de methodiek aanvoelt bij het zorgpersoneel. Enerzijds hoor ik vrees voor de haalbaarheid, anderzijds hoor ik positieve reacties dat het fijn is dat er een project is rond mondzorg bij hun bewoners'
- o 'Er heerst soms nog wat onzekerheid rond de hoeveelheid van het te doorlopen stappen, maar dit bespreken ze ook met mij. Ik kan ze ook zeker gerust stellen wanneer het te veel lijkt.'
- o 'De motivatie van het mondzorgteam is mij nog niet geheel duidelijk. Tijdens de theoretische opleiding waren er maar een aantal leden die effectief deelnamen.'
-
 - o Zorgen voor het installeren van een draagvlak/bespreekbaar maken 'wat bij daling motivatie, personeelsuitval, etc.'
 - o Via kennis- en attitude vragenlijst: laat deze door zoveel mogelijk zorgverleners invullen.
 - o Een samen met het mondzorgteam iedereen laten vertellen waarom ze deelnemen en waarom ze mondzorg belangrijk vinden.
 - o Motivatie eigen mondzorg vertalen naar de bewoners die geen zelfzorg meer kunnen opnemen.

4. Thema: ervaringen van mobiele tandartspraktijken

Quotes:

- o 'Er is geen tandarts die aan huis komt, de samenwerking met de tweede lijn wordt dan uitgewerkt'
- o 'De samenwerking met de commerciële speler werd stopgezet omwille van de (financiële) druk op bewoners en familieleden'

- o 'Wat opvalt in de WZC dat ze de neiging hebben om de preventieve stappen over te slaan en direct op zoek gaan naar mogelijke pistes voor professionele verzorging'.
- o 'Overleg met de het mobiel team. Zowel hun taken als behandelend tandarts en mijn taak als procesbegeleider besproken en afgebakend'.
- o 'Urgenties en behandeling op vraag worden genegeerd. De tandarts beperkt zich tot het jaarlijks afgesproken bezoek. Na het plaatsen van prothesen wordt er geen nazorg geleverd.'
- o Familie belet omwille van financiële redenen de bezoeken van de tandarts.
- o Commerciële spelers zijn vaak enkel uit op winst.
- o Geen respons op vacature mondhygiënist in WZC
- o Moeilijk om voldoende aandacht aan preventie te besteden.

5. Thema: train-the-trainer opleidingen

Quotes:

- o 'Er is voor de opleidingen op de afdelingen hulp gevraagd aan de PB. Het mondzorgteam ziet zich daar zelf niet toe in staat'.
- o 'af en toe eens een kleine opfrissing zou hen beter op peil houden'.
- o 'Een herhaling van de opleiding dringt zich op. Voor de nieuwe leden in het team, voor het opschroeven van kennis en motivatie van de bestaande leden, en voor de hoofdverpleegkundigen van de afdelingen die niet in het team zitten.'
- o PB aanwezig om mondzorgcoördinator en team bij te staan met kennis en vaardigheid.
- o Wordt vaak uitgesteld en hierdoor gaat kennis verloren.
- o We verwachten te veel van de leden van het mondzorgteam die eigenlijk nog leken zijn. Ze zijn net opgeleid en moeten al informatie over kunnen brengen.
- o Mondzorgteamleden zouden moeten kunnen aangeven of ze een extra opleiding willen.

6. Thema: overleg met de CRA

Quotes:

- o 'De CRA kon niet aanwezig zijn op het infomoment en gaat door mij (PB) samen met de MZC nog eens apart geïnformeerd worden.'
- o 'Het zoeken naar huistandartsen en hun bereidheid tot samenwerken wordt bevestigd door de CRA'
- o Veel potentieel want het aanzien speelt mee (er wordt meer aangenomen van een arts)
- o CRA is niet de huisarts van alle patiënten in het WZC. Hij kent niet alle bewoners persoonlijk. Dat kan een drempel zijn.
- o De PB neemt contact op met de CRA voor persoonlijke kennismaking en visie op mondgezondheid.

Om af te sluiten werden een aantal quotes (met de meeste stickers) en bijhorende post-its uitgepikt om plenair te bespreken.

Afsluit: dankwoordje en een attentie voor de procesbegeleiders!

Elke deelnemer ontving een totebag. Daarin werden buttons en enkele documenten opgenomen die PBs thuis konden doornemen, oa. 10 tips voor PBs mbt de evaluatiemetingen tijdens het implementatietraject. Op de tool procesbegeleiders kan de bijlagen vinden: <https://demondzorglijn.be/procesbegeleider-mondzorg/tool-procesbegeleiders/verslagen-intervisies-en-bijlagen.html>

Save the dates:

- 22/04/2023: het allereerste symposium van Gezonde Mond 'Gezond begint in de mond. Zorgprofessionals samen aan zet.' @De Montil, Affligem.
- 07/09/2023: intervisie voor procesbegeleiders @Leuven (uitnodiging volgt)

Bedankt voor jullie aanwezigheid op 02/02/2023, alsook op alle andere dagen waarop jullie zich inzetten voor een betere mondgezondheid bij kwetsbare groepen!

"Hartelijk dank voor de organisatie, zeer aanmoedigend te horen dat we dezelfde problemen ervaren. We hebben onze batterijen opgeladen om verder te gaan."

Succes!

"Ik heb veel bijgeleerd over de verschillende aspecten qua begeleiding."

"Het was tof om eens met andere procesbegeleiders te communiceren, te brainstormen en tips van elkaar te krijgen!"